

METTE HOLST THYGESEN

Svinerådgiver, LandboNord
Tlf.: 96 24 18 66
mht@landbonord.dk

CHRISTIAN SKOV PEDERSEN

Svinerådgiver, LRØ
Tlf.: 76 58 75 44
csp@lro.dk

REPRODUKTIONS- OG KS-RÅDGIVNING FRA LOKALE SVINERÅDGIVERE

Dårlig frugtbarhed kan skyldes mange forhold. Men nu kan du hente hjælp hos ca. 20 lokale svinerådgivere, som har "Fødevarerstyrelsens autorisation som svineinseminør". Autorisationen giver ret til at foretage insemineringer i anden mands besætning.

DET STARTER MED EN REPRODUKTIONSANALYSE

Der er ingen tvivl om, at en detaljeret instruktion omkring bl. a. insemineringsteknik, brunststimulering og gennemførelse af insemineringen har stor betydning for at opnå optimal frugtbarhed i en svinebesætning. En sådan KS-rådgivning tilbydes nu af ca. 20 lokale svinerådgivere i landet.

I besætninger med en lav faringsprocent styrkes KS-rådgivningsbesøget ofte med en analyse af besætningens reproduktionsdata f. eks. fra E-kontrollen. Analysen foretages før besætningsbesøget, så der bliver mulighed for at diskutere tallene fra analysen under besøget.

Analysemulighederne er mange, f. eks. er det muligt at se på, om lav faringsprocent, hhv. få levendefødte eller mange dødfødte grise pr. kuld kan relateres til søernes alder eller kulnummer. Er søernes resultater påvirkede af længden på foregående diegivningsperiode, eller er der forskel på, hvilken ugedag søerne er løbet?

Ofte vil en analyse af sodata afstedkomme rigtig mange spørgsmål til staldpersonalet i et forsøg på at afdække årsagssammenhænge. Forsøg og erfaringer viser for eksempel, at hvis sopoltene ikke er gamle nok ved løbning, påvirker det kuld størrelsen nega-

tivt i de første par kuld. Faringsprocenten derimod påvirkes kun i ubetydelig grad.

FARINGSPROCENT OG SPILDFODERDAGE

Det er tidligere konstateret, at et fald i faringsprocenten på 10 procentpoint koster cirka én gris pr. årssø, som følge af ekstra spildfoderdage pr. kuld. I praksis ses der meget stor variation på antal spildfoderdage pr. kuld, selv ved et mindre fald i faringsprocenten. Modsat ses besætninger med et fald på de 10 procentpoint med en stigning på kun 3-4 spildfoderdage pr. kuld. Altafgørende er det at finde tomme søer så hurtigt som muligt. Her kommer brugen af de meget effektive drægtighedsskannere ind i billedet – men det er en helt anden historie.

I øvrigt skal det nævnes, at en ændring på cirka 7 spildfoderdage pr. kuld betyder en ændring på 1 fravænet gris pr. årssø.

BESØG AF KS-RÅDGIVER

Et besøg af en af de lokale KS-rådgivere kan være en hjælp til at finde og løse reproduktionsproblemer i besætningen. Et sådant besøg vil typisk finde sted den dag, der er løbninger i besætningen. Vi gennemgår indledningsvist procedurerne omkring insemineringerne – d.v.s. alt fra opbevaring af sæd til den praktiske gennemførelse af insemineringen. I første omgang er vi der ty-

pisk som ”flue på væggen”, mens staldpersonalet foretager løbearbejdet, som de plejer. Undervejs vil vi kommentere arbejdet og komme med forslag til forbedringer. Som autoriserede inseminører har vi den fordel, at vi også selv kan gribe kateteret, og vise, hvordan vi vil gøre tingene.

TYPISKE FEJL

En af de fejl vi oftest møder ved KS-besøgene er, at mange tror, sæden skal presses ind i soen, hvis insemineringen tager for lang tid, hvilket er en stor misforståelse. En so, der er i stående brunst, og som bliver stimuleret godt, kan og skal tage sæden selv. Det er der sagt og skrevet meget om den seneste tid, men det kniber alligevel med at få det gennemført i praksis. Mange bliver tit overraskede over, hvor meget nemmere insemineringen forløber, når vi viser, hvordan vi stimulerer soen - både før og under insemineringen.

En anden ting, som kan være med til at lette løbearbejdet meget, er at bruge besætningsornen optimalt. Løbningerne forløber helt klart lettest, når der gøres brug af den såkaldte ”AHA-effekt” - d.v.s.:

- at søerne ikke har direkte ornekontakt i de sidste par dage op til løbning,
- at ornen igen bliver introduceret for søerne, når løbningerne går i gang,

Det bevirker, at søerne viser en meget tydelig brunst, er nemme at stimulere, og derved også utrolig gode til at tage sæden.

Selv om løbeafdelingen ikke oprindeligt er indrettet til, at or-

nen skal fjernes og først introduceres igen ved løbning, er der som regel alligevel mulighed for at lave nogle mindre ændringer i stalden, så det kan lade sig gøre. Som KS-rådgivere har vi en god viden om optimal indretning af løbeafdelinger, og fra vores besøg i mange forskellige stalde har vi også fået ideer til, hvordan der lettest kan skabes forbedringer.

Lav faringsprocent skyldes ikke nødvendigvis fejl i forbindelse med løbearbejdet. Det kan lige såvel skyldes problemer et andet sted i systemet. Ved vores KS-rådgivningsbesøg vil vi som regel også se på opstaldning og fodring af polte, diegivende og drægtige søer. Problemerne kan starte allerede i farestalden, hvis søerne ikke bliver fodret optimalt. Der kan også være problemer i drægtighedsstalden, der bevirker, at søerne mister grisene, inden de når frem til faring.

Flere steder har vi oplevet, at reproduktionsresultaterne blev forbedret efter at der er blevet rettet op på lysforholdene i løbe- og drægtighedsstalden. Ejer og medarbejdere, der går i staldene hver dag, tænker sædvanligvis ikke over lysforholdene. Det er lettere for en udefrakommende at vurdere. Desuden har de fleste svinekontorer en lysmåler, der kan vise, hvad lysstyrken reelt er. Den skal helst være 100 lux, målt i dyrenes hovedhøjde.

Der kan være mange årsager til en faldende faringsprocent. Hvis du vil have afdækket årsagerne i din besætning, så gør brug af en af de knap 20 lokale svinerådgivere, som har autorisation som svineinseminør, og som rådgiver om reproduktion og KS. 🐷